

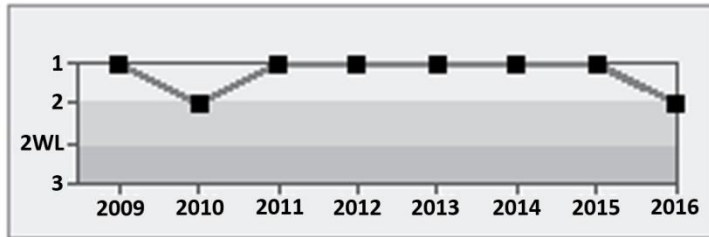
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА: Ниво 2

Република Македонија е извор, транзитно подрачје и крајна дестинација за мажи, жени и деца, жртви на трговија за цели на сексуална експлоатација и принудна работа. Жените и девојчињата во Македонија се предмет на трговија за сексуална експлоатација и принудна работа во различни ресторани, барови и ноќни клубови во земјата. Децата, претежно Ромите, се изложени на принудно питање и трговија за сексуална експлоатација преку принудни бракови.

Странските државјани кои се изложени на сексуална експлоатација во Република Македонија, вообичаено потекнуваат од Источна Европа, а особено од Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Романија, Србија и Украина. Граѓаните на Република Македонија и странските државјани жртви, кои минуваат низ Македонија, се изложени на трговија за сексуална експлоатација и принудна работа во градежниот сектор и земјоделието во јужна, централна и западна Европа. Мигрантите и бегалците што патуваат низ Македонија се ранливи во однос на трговијата со луѓе, а особено загрозиени се жените и малолетниците без придружба. Трговците со луѓе често ги поткупуваат полициските службеници и трудовите инспектори. Некои полициски службеници беа предмет на истрага и истите беа осудени поради соучесништво во трговијата со луѓе.

Владата на Република Македонија не ги исполнува целосно минималните стандарди за сузбивање на трговијата со луѓе, меѓутоа, презема значителни напори за нивно исполнување. Со зголемувањето на приливот на бегалци и мигранти во земјата, што предизвика значително оптоварување за владините ресурси, дојде и до забележително опаѓање на владините напори, за заштита на жртвите и спречување на трговијата со луѓе. Вкупните буџетски средства одвоени од Владата за потребите на борбата против трговијата со луѓе, беа намалени од 32.45 милиони Денари (\$601,108) во 2014, на 4.1 милиони Денари (\$75,600) во 2015 година. Во државата беа донесени повеќе осудителни пресуди за трговците со луѓе во споредба со 2014 година, меѓутоа, и покрај зголемувањето на бројот на ранливото население поради зголемената миграција, притоа беа идентификувани само четири жртви, што е најниска евидентирана бројка до сега. Власта продолжи со следење на децата вклучени во уличната препродажба и питање, со цел, да ја идентификува можната трговија со луѓе, меѓутоа, го прекина партнерството со невладините организации, во однос на функционирањето на мобилните теренски тимови за проактивна идентификација на сите видови жртви на трговија со луѓе. Жртвите имаа потешкотии во остварувањето на надомест на штета, а власта нема обезбедено специјализирани услуги за жртвите од машки пол. За разлика од претходните години, власта не финансираше, ниту пак организираше било какви кампањи за подигање на јавната свест.

РАНГИРАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА ПО ГОДИНИ

ПРЕПОРАКИ ЗА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА:

Да се одвојат повеќе ресурси за заштита на жртвите; да се зголемат проверките за трговија со луѓе меѓу бегалците и барателите на азил; енергично да се истражуваат, кривично да се гонат и да се осудуваат трговците со луѓе, вклучувајќи ги и службените лица во соучесништво со нив и да се изрекуваат доволно строги казни; редовно да се обучуваат вработените во органите за прогон, трудовите инспектори, дипломатските кадри и другите службени лица за проактивно откривање жртви, особено меѓу децата питачи, невообичаените мигранти и барателите на азил; да се обучат вработените во органите за прогон, судиите и обвинителите за пристапот фокусиран врз жртвите; да се обезбеди сместување за странските жртви на трговија со луѓе во безбедна околина, која овозможува рехабилитација и да им се дозволи на жртвите да ги напуштаат засолништата по сопствена волја; да се обезбедат специјализирани услуги за жртвите на трговија со луѓе од машки пол; да се подобрат механизмите за обесштетување на жртвите и да се информираат за правото на барање надомест; соодветно да се заштитат на жртвите и сведоците, за да се спречи нивно заплашување и повторно трауматизирање во текот на судската постапка; да се развие сеопфатен национален акциски план за имплементација, за периодот по 2016 година; да се подобри видливоста на владините напори за борба против трговијата со луѓе во јавноста; и да се подигне јавната свест за сите форми на трговија со луѓе.

КРИВИЧНО ГОНЕЊЕ

Владата ги зголеми напорите за спроведување на законските одредби за борба против трговијата со луѓе. Власта ги забранува сите форми на трговија со луѓе, вклучувајќи ги и оние за принудно питање и учество во криминални дејствија, во ставовите (1) и (4) од Членот 418 од Кривичниот закон, кои предвидуваат минимална затворска казна од четири години за трговија со возрасни лица и затворска казна од дванаесет години, за трговија со деца. Ова е доволно строго и споредливо со пропишаните казни за другите тешки кривични дела, како што е силувањето. Во декември 2015 година, власта го избриша Членот 191 (став 1) за детската проституција, со кој на обвинителите им се овозможуваше да ги осудат трговците со луѓе за полесно кривично дело, наместо за делото трговија со деца за сексуална експлоатација и го измени Членот 418 (став 4), експлицитно криминализирајќи го принудното питање за малолетните лица и зголемувајќи ја

минималната казна за трговија со деца на 12 години затвор. Во споредба со 2014 година, кога беа спроведени три истраги за трговија со луѓе, во 2015 година не е евидентирана ниту една кривична истрага за ова дело.

Беа поведени постапки за кривично гонење на седум наводни трговци со луѓе, во споредба со петте во 2014 година. Во 2015 година, судовите донесоа осудителни пресуди и изрекоа затворски казни за седум трговци со луѓе, во споредба со двете осудителни пресуди во 2014 година. Три лица беа осудени за трговија со деца заради трудова експлоатација, а четири за трговија со деца за потребите на сексуална експлоатација. Освен тоа, осудени се и четири лица поради трговија со луѓе за принудни бракови, со елементи на домашно ропство, меѓутоа, на сите им беа изречени условни казни. Некои полициски службеници и трудови инспектори наводно земале поткуп во врска со некои дела на трговија со луѓе. Во текот на периодот што е предмет на анализа во овој извештај, и понатаму се водеше истрага против тројца полициски службеници уште од 2014 година, поради нивната наводна вмешаност во организации што се бават со трговија на луѓе. Студентите на Полициската академија добиваа специјализирана обука, а во текот на периодот опфатен со извештајот, обука во сферата на трговијата со луѓе имаат посетувано и тринаесет судии и шест обвинители.

ЗАШТИТА

Власта ги намали напорите за заштита на жртвите. Полициските службеници, трудовите инспектори, имиграциските службеници, социјалните работници и невладините организации го користеа националниот механизам за упатување на потенцијалните жртви и за сите нив беше обезбедена обука за идентификација на жртвите. Во текот на временскиот период опфатен со извештајот, власта го прекина партнерството со невладините организации во раководењето со шесте заеднички мобилни тимови, задолжени за идентификација и упатување на жртвите до соодветните служби. Во 2015 година, власта формално идентификуваше четири жртви на трговија за сексуална и трудова експлоатација, меѓу кои, едно возрасно лице и три деца, наспроти седумте жртви идентификувани во 2014 година. Сите четири жртви беа сместени во засолништето за жртви на трговија со луѓе, а подоцна, една од жртвите беше вратена во нејзината матична држава. Во 2015 година, меѓу мигрантите и бегалците што минуваа низ Македонија, невладините организации идентификуваа 94 потенцијални жртви на трговија со луѓе. Владините органи не спроведоа понатамошна истрага за ниту еден од овие случаи, а единицата за борба против трговијата со луѓе не вршеше дополнителна проверка за жртви на трговија со луѓе.

Сепак, власта откри и им пружи помош на три жени, мигранти, кои биле жртви на трговија со луѓе пред да пристигнат во Македонија. Социјалните работници и полициските службеници идентификувале 78 потенцијални жртви на принудна работа и тоа претежно меѓу ромските деца, кои питаат и продаваат различна стока по улиците. Власта ги смести во дневни центри за згрижување, а нивните родители добија предупредување, парични

или затворски казни; во случаите каде судот сметал дека родителите не се способни да се грижат за своите деца, овие деца државата ги сместила во домови за деца без родители.

Вкупните државни финансиски средства одвоени за борба против трговијата со луѓе, се намалија од 32.45 милиони Денари (\$601,108) во 2014, на 4.1 милиони Денари (\$75,600) во 2015 година. Во споредба со потрошените 663,036 Денари (\$13,500) во 2014 година, за директна помош на жртвите и функционирање на засолништето за жртви на трговија со луѓе, во 2015 година беа одвоени 801,036 Денари (\$15,000). За разлика од претходните години, Владата не обезбеди никаква финансиска поддршка за невладините организации за фискалната 2016 година, иако невладините организации посочија дека нудењето помош на жртвите зависи токму од овие државни субвенции и дека ќе мораат да ги намалат своите услуги. Странските и домашните жртви имаа право на сместување, психолошка и медицинска помош и правно застапување. Домашните жртви можеа да добијат поддршка за реинтеграција, вклучувајќи и образование и вработување. Специјализираната помош не им беше на располагање на жртвите мажи, а власта не обезбеди услуги што би биле достапни за жртвите со инвалидитет. Владата и невладините организации заеднички раковоа со засолниште за жртви на трговија со луѓе, како и со транзитен центар за невообичаени мигранти, кој нуди посебно сместување на странски жртви на трговија со луѓе; обата центри нудеа сместување за мажи, жени и деца жртви. Засолништето им овозможуваше на жртвите целосна слобода на движење, но, на странските жртви во центарот за мигранти не им беше дозволено да заминат без дозвола за привремен престој. Поради недостаток на финансиски средства, во 2016 година беше прекинато партнерството помеѓу Владата и невладиниот сектор за функционирање на засолништето. За жртвите што избраа да не останат или не беа во состојба да останат во засолниште беше потребна поголема помош за наоѓање друго соодветно сместување и понатамошна грижа.

Законот дозволува период од два месеци за странските жртви, во кој, тие треба да размислат и одлучат дали ќе сведочат против трговците со луѓе, како и добивање на шест месечна дозвола за привремен престој во земјата, без разлика дали ќе сведочат или не; како во 2014, така и во 2015 година, власта има издадено дозвола за постојан престој на една жртва. Странските жртви немаат право на вработување во земјата, сè додека не добијат дозвола за привремен престој. Во кривична постапка во 2015 година, за една жртва, судот донесе пресуда за надомест на штета. Иако жртвите имаат можност да бараат надомест на штета во граѓанска судска постапка, поради сложеноста на законскиот процес, ниту една жртва не успеала успешно да го реализира тужбеното барање. Иако не постојат извештаи за жртви на трговија со луѓе, казнети за сторени незаконски дела, како директна последица од нивната изложеност на трговија со луѓе, полициските службеници немаат контактирано со единицата за борба против трговијата со луѓе, за потребите на евентуално откривање на потенцијални жртви на трговија со луѓе, меѓу танчарките и другите лица за време на оперативните активности во ноќните клубови, каде трговијата со луѓе за потребите на сексуална експлоатација е најприсутна.

ПРЕВЕНЦИЈА

Власта ги намали напорите за превенција. За разлика од претходните години, Владата не финансираше или координираше кампањи за подигање на јавната свест. Државната комисија за борба против трговијата со луѓе, која се состои од владини агенции, меѓународни организации и невладини организации, одржуваше редовни состаноци за координација на владините напори против трговијата со луѓе и спроведување на националниот акционен план за периодот од 2013 до 2016 година. Набљудувачите посочија дека Владата не обезбеди доволно финансиски средства за реализација на планот и не започна со развој на нов акционен план, кој би се реализирал по 2016 година. Државната комисија соработуваше со локалните комисии за борба против трговијата со луѓе и обезбедуваше обука за подобрување на локалната координација. Владата ги следеше своите напори во борбата против трговијата со луѓе, меѓутоа, извршената оценка не ја направи достапна за јавноста.

Во партнерство со невладините организации, Владата организираше семинари за ромските студенти, наставници и невладини организации, за ризиците на принудните бракови меѓу малолетни лица. Во 2015 година беа донесени законски измени, со кои, на мигрантите и бегалците што ќе ја изразат својата намера да поднесат барање за добивање азил, им беше дозволено слободно да минат низ земјата, како и да користат јавен транспорт и други услуги, со што се намали нивната изложеност на можна експлоатација. Сепак, откако власта го ограничи процесот за добивање азил за државјаните на Сирија, Ирак и Авганистан, државните органи посочија на зголемен шверц на мигранти, што пак следствено ја зголеми ранливоста на мигрантите во однос на можна експлоатација. Во партнерство со еден универзитет од Скопје и една невладина организација, власта организираше семинари кои беа фокусирани на намалување на побарувачката за комерцијални сексуални услуги, меѓутоа, не покажа опипливи напори за намалување на побарувачката за принудна работа. За своите претставници во дипломатските служби, власта обезбеди основна обука за трговијата со луѓе, а беше поделен и прирачник за спречување трговија со луѓе, за целите на домашно робување во дипломатските домаќинства.